

Søndagstanker.
Af Højskoleforstander Bjerre.

Det evige Liv.

Det at leve er at ville;
det at ville er at elsker;
som vi elsker Dag for Dag,
saa er Livets Vingslag.

C. Hostrup.

Dersom man spurgte Folk: hvilken Dag er den underligste, Langdag eller Paaskedag. Jesu Død og Opstandelse? saa vilde vel de svare: det er Paaskedag. Men Grunden bliver det nok omvendt, at det, at Jesus, den levende Søns Son, han, som har Livet i sig at han kunde dø, det bliver det underligste og uforståeligt, men at han kunde overvinde Døden og leve evig, det er i sin gode Or.

Hvad der saaledes gjælder om os, gjælder egentlig ogsaa om os, da vi synes, at det er rimeligt og uforståeligt, at vi skal dø, men unrigt og uforståeligt, at vi skal leve evig, saa kommer det dog, at vi er saa vant til Døden, vi saadan ser stadiig, det bider os let ind, at det er naturligt og forståeligt. Men i Virkeligheden er det, at vi skal dø — at vi, som er Skabninger, i hvem hans Aander indblæst, vi, som kan tænke stale, høje og længes efter det bedste og bedste, ja, efter Gud og Enheden, at vi skal synke ned i et smuldre hen — i Virkeligheden er det det ubegrifligste, som er. Men at vi kan leve evig og det, vi længes efter, det er det, som stemmer med vor underligste Forstand og Følelse. Hver Livsrist baade i vort Legeme og vor Fornuft strider imod Døden, som var for alt levende som den storeorden og Ufornuft i Tilværelsen. Og alene, fordi vi er vant til Døden, finder vi den naturlig og forståeligt.

Denne Tanke stædfæstes baade praktisk og teoritisk. Praktisk ser den, idet alle Hedningefolk tror en Tilværelse efter denne, kun deres Tanker om, hvorledes dette skal gaa til, og hvorledes denne Tilværelse skal være, forvirrede og komme. Men dog viser disse forstede Tanker, at Livet ud over Døden er det naturlige Haab for Menneske. — Og teoritisk viser det sig, idet Tilværelsen bliver megen — som en af mine Venner, brav Mand, men uden Tro, skrev mig: "Hvor er Livet dog megen! det forekommer mig at være, ligesom et Menneske vilde kæse sig ud i Verdenshvet og svømme ud ad, stadiig ud ad, men vide, en skjønne Dag vil Krefterne rigte, saa han synker ned i Dybet." saaledes vil Livet være: vi kæse længes og sukke efter Sandhed, skønhed, Retfærdighed i vort eget Samfundets Liv — men kun som fjernet Land, som vi kunde prøve paa at svømme til, men ikke naa det, nej, synke!

Dersom der er et Menneske, som ikke tror paa det evige Liv, saa hidover dette altsaa ikke fra det urimelige, unaturlige eller utrolige der ved, men fra, at selve Lysten til at leve er evig død hos ham. Thi det Ord, at "Syndens Sold er Døden", betyder ikke blot, at Synden en Gang skal dø, men det betyder, at Syndens Virksamhed i os bestaaer i at slaa ihjel — dels legemlig ved Sygdom eller hemmelig at undergrave vor Sundhed og Livskraft, dels aandelig ved om mulig at drae det bedste i os og derved undergrave vor aandelige Livskraft og Livslyst. Thi aandelig tall er det at leve det samme som at ville noget og ellers noget. Og dersom vi hører op med det, saa undergraves vor aandelige Livskraft. Og paa den Maade kan det ske, at man kan nøjes med Døden som Afslutning. Det maa enhver selv afjøre, men han maa bare ikke tro, at han nøjes med Døden fordi den er det naturligste og fornuftigste.

Der er mange, mange flere Grave til end dem paa Kirkegaarden. "Graven var nær", staar der i Johannes Evang., og det gjælder for os alle, ikke blot de bogstavelige Grave, men endnu mere den anden Slags. Men Jesus kom ogsaa for at vælte Stenen fra alle Slags Grave. Al Sorg og al Pine stammer fra en eller anden Gray, men alt Lys og Glæde fra de aabnede Grave.

Jeg skal nævne nogle Eksempler paa denne anden Slags, og jeg skal begynde fra neden af.

Den berømte tyske Digter Goethe siger: "Et Liv i Dovenskab er Døden forlods". Til et virkelig Menneskeliv hører Virksomhedstrang, Vilje og Kjærlighed til at udrette noget. Naar et Menneske er dovent, er denne Trang død. "Graven er nær", og af den kommer der megen Sorg og Elendighed. Men Jesus kom ogsaa for ataabne den.

Ethvert virkeligt Menneske begynder sit Ungdomsliv med Haab; men enhver erfarer vel ogsaa mere eller mindre, at Verden har omt at bestille med at opfylde vores Forhaabninger. Hvem kjender ikke det, at Et Haab døde for os. "Graven er nær".

Vi har i os en Trang til Sandhed, men hver Løgn er en Grav for den døde Sandhed. Og lige saa med alt det i os, som vi har Trang og Evne til. Paa hundrede Maader kan vi sige: "Graven er nær", men ogsaa; Jesus er kommen for ataabne den og kalde den døde Virkeyst, det døde Haab, den døde Sandhedstrang osv. til Live.

Og som det er med den enkelte, saaledes ogsaa i vort Forhold til andre. To Mennesker mødes og bliver Venner, men den kommer imellem dem, Venskabet dør; Graven er nær, og deraf kommer Sorg, thi de vi ikke kjender, kan ikke bedrøve os, det kan kun de, som vi holder af eller har holdt af: — Et Agteskab, som bliver ulykkeligt, er en Gray for den døde Kjærlighed. — Og i Samfundslivet ligesaa. Naar vor Samfundstilstand vækker Sorg, saa er det, fordi "Graven er nær". Jeg skal kun nævne et enkelt Eksempel: i ethvert retsindigt Menneske er der en Trang til Rettfærdighed i Samfundet; enhver Uretfærdighed er en Gray for denne Trang. — Men Jesus er ogsaa kommen for ataabne den, og vedtægt, at det er naturligt og forståeligt. Men i Virkeligheden er det, at vi skal dø — at vi, som er Skabninger, i hvem hans Aander indblæst, vi, som kan tænke stale, høje og længes efter det bedste og bedste, ja, efter Gud og Enheden, at vi skal synke ned i et smuldre hen — i Virkeligheden er det det ubegrifligste, som er. Men at vi kan leve evig og det, vi længes efter, det er det, som stemmer med vor underligste Forstand og Følelse. Hver Livsrist baade i vort Legeme og vor Fornuft strider imod Døden, som var for alt levende som den storeorden og Ufornuft i Tilværelsen. Og alene, fordi vi er vant til Døden, finder vi den naturlig og forståeligt.

Heraf kan vi lære to Ting. For det første dette: det er alle disse Gravne, som svekker vor Evigheds-trang. Det Menneske, hvis Vilje og Kjærlighed er død, hvis Haab og Tro paa Sandheden og Rettfærdigheden ligger i Graven, han har i Grunden ophørt at leve — og han føler da heller ingen Trang til evigt Liv. Deraf og ikke af vor Fornuft, kommer Twivlen om det evige Liv.

Og for det andet: det evige Liv er ikke "et andet Liv" — dette Udtryk findes ikke i hele Bibelen —, det er den rige Udvikling og Fuldestendelse af dette Liv. Alt, hvad vi har elsket og virket og længes efter, skal følge os, kun uden Synd. Den skal ikke med, thi den hører ikke med til Menneskelivet. Sydnen er vor Viljes Fal, ikke vor Vilje selv; den er vor Tankes Forvildelse, ikke selve vor Tanke; den er Kjærlighedens Udartning, ikke selve vor Kjærlighedsevne. "Vi venter en ny Himmel og en ny Jord, hvor Rettfærdighed bor". Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken, som der er Rettfærdighed i, skal leve, selv om de dør. — Alle vores Smartens Gravne er Jesus kommen for ataabne baade her og i Evigheden. Dette er den eneste, men uendelig store Forandrings: Rettfærdighed i Stedet for Synd. Vi selv skal være de samme, men færdes ret. Vor Vilje, Tanke og Kjærlighed skal være de samme, men de skal færdes ret. — Hvert Haab og hver Virken,